

Zitting 1979–1980

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door leden van de Kamer, met de daarop door de Regering
gegeven antwoorden

1219

Vragen van het lid **Verbrugh** (G.P.V.) over de uitzendingen van *Radio Stad-Amsterdam* en de VARA op 30 april. (Ingezonden 6 mei 1980)

1

Heeft de Minister kennis genomen van de wijze waarop Radio Stad-Amsterdam en de VARA op 30 april in directe uitzendingen verslagen hebben gegeven van de rellen en onlusten in het centrum van Amsterdam?

2

Deelt zij de mening dat in een situatie waarin de overheid zich grote inspanningen leek te moeten getroosten voor de handhaving van de openbare orde, deze verslaggeving in de reeds enkele maanden onrustige sfeer ter plaatse heeft gewerkt als een katalysator op personen die er op uit waren de openbare orde te verstoren?

3

Deelt zij verder de opvatting, dat het na de ernstige ordeverstoringen van 30 april gewenst is te beschikken over wettelijke middelen om, bij behoud van de vrijheid van meningsuiting niettemin te voorkomen dat zendgemachtigden een rol spelen als in de vorige vraag bedoeld?

4

Is zij bereid een voorstel tot wijziging van de Omroepwet in te dienen, waardoor zij de wettelijke bevoegdheid krijgt om – met behoud van de vrijheid om een verslag op een later tijdstip uit te zenden –:

a. bepaalde uitzendingen op het moment zelf af te breken;

b. indien vooraf een gegrond vermoeden bestaat dat de openbare orde wordt verstoord, verslaggeving met gelijktijdige uitzending op dat moment te verbieden.

Antwoord

Antwoord van Minister **Gardeniers-Berendsen** (Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk). (Ontvangen 3 juni 1980)

1

Ja.

2

Tegen de achtergrond van recente wijzigingen van de Omroepwet met betrekking tot het ministeriële toezicht op de inhoud van uitzendingen acht ik het minder gewenst een waarde-oordeel te geven over de verslaggeving van de VARA in samenwerking met Radio Stad-Amsterdam op 30 april jl.

Bovenbedoelde wetwijzigingen, te weten artikel I onder D en onder U van de wet van 1 september 1978, Stb. 665, en artikel I onder I van de wet van 13 september 1979, Stb. 557 juncto I onder MM, van de wet van 1 september 1978, Stb. 665, hebben de strekking de Minister van CRM te ontheffen van de taak erop toe te zien, dat uitzendingen geen gevaar opleveren voor de veiligheid van de Staat, de openbare orde of de goede zeden.

Voor de uitoefening van deze toezichthoudende taak werd de justitiële weg – vervolging door het openbaar ministerie en berechting door de strafrechter – meer aangewezen geacht. Weliswaar konden de hierboven vermelde wetwijzigingen om redenen van geheel andere aard voor het grootste deel nog niet in werking tre-

den, maar ik meen er goed aan te doen mijn beleid reeds af te stemmen op de door beide Kamers der Staten-Generaal aangenomen bepalingen. Overigens zij opgemerkt, dat naar het voorkomt alleen reeds de aanwezigheid van radio en/of televisie ten behoeve van de verslaggeving van gebeurtenissen als de onderhavige katalyserend kan werken, althans tot ander gedrag van daarbij betrokkenen kan leiden dan daaronder het geval zou zijn geweest. Hiermede is uiteraard nog niets gezegd over de wijze van verslaggeving, welke op zich zelf weer een afzonderlijke factor in het verloop der gebeurtenissen kan zijn.

3

Het doen van uitzendingen die werken als een katalysator op personen die erop uit zijn de openbare orde te verstoren, zal onder omstandigheden het strafbare feit van opruiing, omschreven in artikel 131 van het Wetboek van Strafrecht, kunnen opleveren. Zendgemachtigde organisaties en hun verantwoordelijke medewerkers kunnen in dit geval krachtens artikel 51, lid 2, van het Wetboek van Strafrecht daarvoor strafrechtelijk aansprakelijk worden gesteld.

Wettelijke middelen om in het in deze vraag bedoeld geval repressief daartegen op te treden zijn ook onder de huidige wetgeving reeds voorhanden. Of toepassing van deze middelen ook voldoende zal zijn om bedoelde gevallen te voorkomen, dient te worden afgewacht. Blijkens de geschiedenis van de totstandkoming van evenaangehaalde wetsbepalingen was recentelijk het oordeel van de wetgever dat met bedoelde middelen kon worden volstaan.

Artikel 5, lid 1, van de Omroepwet biedt voor het geval van buitengewone omstandigheden een rechtsgrondslag voor eventueel overheidsingrijpen. Blijkens de memorie van toelichting (blz. 20) is daarbij gedacht aan onder meer de rechtsorde en het volksbestaan bedreigende oproerige beweging, onlusten of soortgelijke stoornissen van de openbare orde, rust of veiligheid, alsmede de vrees voor het ontstaan daarvan. Uitbreiding van deze mogelijkheid van overheidsingrijpen met minder buitengewone omstandigheden, op de wijze als in de vraag omschreven, kan naar mijn mening op gespannen voet komen te staan met het beginsel van repressief toezicht. Hetzelfde geldt naar mijn opvatting voor het invoeren van de mogelijkheid van preventief toezicht anders dan nu artikel 5, lid 2, van de Omroepwet mogelijk is. Ik merk in dit verband op, dat een wijziging van artikel 7 van de Grondwet aanhangig is, waardoor voorafgaand toezicht op omroepuitzendingen grondwettelijk verboden zal worden.

Ik ben derhalve thans niet bereid, gezien de recente uitspraak ter zake van de wetgever, een wijziging van de Omroepwet, ertoe strekkend een bepaling als artikel 10, lid 2, in een of andere vorm te doen herleven, te bevorderen.